

Regional inriktning

för utveckling av det civila försvaret
i Dalarnas län

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Regional inriktning för utvecklingen av det civila försvaret i Dalarnas län

2024 – 2026

Inledning

Totalförsvaret är all verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Civilt försvar är den civila verksamhet som bland annat myndigheter, kommuner, regioner, frivilliga och företag genomför för att förbereda Sverige för höjd beredskap. För att säkerställa en förmåga i det civila försvaret är det viktigt att arbete genomförs även regionalt och lokalt utöver det nationella arbetet.

Länsstyrelsen i Dalarnas län (Länsstyrelsen) har tillsammans med länets aktörer inom totalförsvaret tagit fram en övergripande inriktning för arbetet med det civila försvaret inför höjd beredskap i Dalarnas län. Inriktningen innehåller fokusområden för Dalarna som gäller för länets aktörer och som används som vägledning för länsgemensamma insatser och åtgärder inom respektive organisations beredskapsplanering. Varje aktör ansvarar för egna åtgärder inom sitt ansvarsområde.

Innehåll

Inledning.....	1
Syfte.....	3
Bakgrund.....	3
Styrning och uppföljning	4
Roller och ansvar	5
Fokusområden för Dalarna.....	6
Arbetsområden och ansvar.....	6
1) Beredskapsplanering.....	7
2) Krigsorganisation och säkerhetsskydd	8
3) Ledning och samverkan.....	9
4) Skydd av civilbefolkningen.....	10
5) Viktiga samhällsfunktioner och försörjningsberedskap	11
6) Stöd till det militära försvaret	12
7) Försvarsvilja och motståndskraft.....	13
Kontaktuppgifter	14

Syfte

Inriktningen är ett länsgemensamt dokument som ska inrikta och prioritera gemensamma insatser inom civilt försvar. Inriktningen anger vilka arbetsområden som länets civilförsvarsaktörer gemensamt ska prioritera under perioden 2024 - 2026. Inom varje kommun och organisation kan det vara nödvändigt att sätta egna prioriteringar baserat på lokala behov, utöver de områden som redan gemensamt fastställts för länets civilförsvarsaktörer. Nya behov kan också tillkomma under perioden.

Syftet med dokumentet är att skapa en gemensam inriktning för planer och aktiviteter som gör det möjligt för länets aktörer att tillsammans nå målen för det civila försvaret.

Bakgrund

Den säkerhetspolitiska situationen i Europa bedöms som den allvarligaste på många år. Rysslands invasion av Ukraina är den mest omfattande militära aggressionen i Europa sedan det andra världskriget. Försvarsmakten bedömer att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas och att det inte kan uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige.

Den 15 december 2020 beslutade Riksdagen om proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30), och om nya och utökade mål för det civila försvaret;

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred,
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet och ska leda och samordna uppbyggnaden av det civila försvaret utifrån de inriktningar som finns på nationell nivå.

Styrning och uppföljning

Inriktningen tas fram av Länsstyrelsen tillsammans med länets aktörer inom totalförsvaret. Samråd sker i ledningsgruppen för regional samverkan och inriktningen fastställs genom överenskommelse i det regionala rådet för krisberedskap och totalförsvaret. Inriktningen ses årligen över och revideras vid behov.

Länsstyrelsen sammanställer årligen en uppföljning av status på genomförda aktiviteter inom respektive område och presenterar i det regionala rådet för krisberedskap och totalförsvaret. Länsstyrelsen i Dalarnas län förordar att inriktningen också tas med i kommunernas planering och att planeringsbeslut följer inriktningen för att skapa en gemensam inriktning av åtgärder i länet.

De civilområdesansvariga länsstyrelserna ska inför höjd beredskap inom civilområdet verka för att totalförsvaret under höjd beredskap har en enhetlig inriktning. Nationellt tar Försvarsberedningen fram förslag avseende totalförsvaret som ligger till grund för kommande försvarsbeslut. Kommande försvarsbeslut och ytterligare planeringsinriktningar inom Mellersta civilområdet ska därför beaktas i det fortsatta arbetet med den regionala inriktningen för Dalarna.

Roller och ansvar

Arbetet med uppbyggnad, underhåll och genomförande av det civila försvaret i Dalarna sker på tre nivåer; strategisk, strategisk operativ och operativ, där varje nivå har en funktion i fredstid och en annan under höjd beredskap.

Aktörer	I fred	Under höjd beredskap
<p>Strategisk nivå</p> <ul style="list-style-type: none"> Länets inriktning och samordningsfunktion (ISF), som består av regionala rådet för krisberedskap och totalförsvaret, samt näringslivsrådet. Ledningsgruppen för regional samverkan – med arbetsgruppen totalförsvaret och höjd beredskap. 	<p>Inriktning</p> <p>Den strategiska nivån i sätter övergripande mål, inriktning och strategier för uppbyggnad och underhåll av det civila försvaret. Den identifierar och prioriterar områden för att stärka beredskapen och hantera utmaningar vid höjd beredskap.</p>	<p>Ledning</p> <p>Den strategiska nivån fastställer och kommunicerar övergripande mål och riktlinjer för det civila försvaret under krigsförhållanden.</p>
<p>Strategiskt operativ nivå</p> <ul style="list-style-type: none"> Beredskapssamordnarnätverket Gränsräddningsrådet Informationssäkerhetsnätverket Krisnätverket för civilsamhällesaktörer Kriskommunikatörsnätverket Länssambandsgruppen Räddningschefsnätverket Signal- och säkerhetsskydds nätverket 	<p>Samplanering</p> <p>Här omsätts övergripande mål och strategier i gemensamma planer. Fokus ligger på att säkerställa tydliga processer och rutiner för att hantera utmaningar vid höjd beredskap. Genom samplanering och samverkan ökar vi effektiviteten och minskar risken för bristande koordination under höjd beredskap.</p>	<p>Samordning</p> <p>Den strategiskt operativa nivån omsätter övergripande mål och strategier i konkreta planer och åtgärder för att hantera krigssituationen. Nivån samordnar insatserna från olika aktörer och enheter inom det civila försvaret för att säkerställa effektivitet och samarbete.</p>
<p>Operativ nivå</p> <ul style="list-style-type: none"> Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i Dalarna 15 kommuner Region Dalarna Näringslivet Civilsamhället med dess frivilligorganisationer 	<p>Planeringsaktiviteter</p> <p>Den operativa nivån tar de övergripande målen och planerna och omsätter dem i egna planeringsaktiviteter utifrån uppdrag och roll i det civila försvaret.</p>	<p>Genomförande</p> <p>Den operativa nivån är ansvarig för att genomföra konkreta insatser och åtgärder för att hantera krigssituationen enligt de mål och riktlinjer som fastställts av den strategiska nivån. Det handlar om att effektivt använda tillgängliga resurser och samordna insatserna med andra aktörer för att uppnå uppsatta mål.</p>

Fokusområden för Dalarna

Utgångspunkt för inriktningen är våra regionala förutsättningar, de nationella målen för det civila försvaret och de fokusområden som listas i Handlingskraft (en gemensam vägledning utvecklad av MSB och Försvarsmakten, som syftar till att stärka samhällets totalförsvarsplanering). Även MSB:s planeringsinriktning för civil beredskap och civilområdets inriktning för 2024 har beaktats i arbetet. Utifrån underlagen har Länsstyrelsen tagit fram sju fokusområden med mål för utvecklingen av totalförsvaret i Dalarna:

1. Beredskapsplanering
2. Krigsorganisation och säkerhet
3. Ledning och samverkan
4. Skydd av civilbefolkningen
5. Viktiga samhällsfunktioner och försörjningsberedskap
6. Stöd till det militära försvaret
7. Försvarsvilja och motståndskraft

Arbetsområden och ansvar

Inom varje fokusområde anger vi ett eller flera prioriterade arbetsområden för inriktningsperioden. Dessa arbetsområden omfattar inte samtliga insatser som krävs inom fokusområdet. De pekar i stället ut insatser som förväntas genomföras gemensamt av länets aktörer under perioden 2024–2026.

I vår inriktning gör vi skillnad på ”ansvariga aktörer” och ”medverkande aktörer”. Med ansvariga aktörer avser vi de aktörer i länet som har ansvaret att genomföra åtgärden. Medverkande aktörer har en samordnande eller stödjande roll.

1) Beredskapsplanering

”Vi genomför en planering som utgår från de hot, risker och förutsättningar som finns i Dalarna”

För att beslutsfattare ska kunna inrikta insatser för beredskapsplaneringen behövs underlag om vilka hot, risker och andra förutsättningar som finns inom eget ansvarsområde, och det geografiska området som aktörer verkar inom. Underlag behövs också för kommunikation om risker till anställda och allmänhet, samt till underlag för samhällsplaneringen. Detta genomförs bland annat genom samverkan och dialog mellan länets aktörer och genom de risk- och sårbarhetsanalyser som aktörerna tar fram. Att utgå från dessa risk- och sårbarhetsanalyser i planeringsarbetet är ett första steg i en kedja för att reducera risker, minska sårbarheter och förbättra vår förmåga att förebygga, motstå och hantera kriser, extraordinära händelser och situationer med höjd beredskap. Övningsplanering är också en viktig del för att upprätthålla en regelbunden och systematisk övningsverksamhet som skapar förutsättningar för god totalförsvars- och krishanteringsförmåga. Länsstyrelsen tar fram en regional övningsplan som revideras årligen och kommuner står för lokal övningsplanering.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Samordning av försvarsplanering i länet	Försvarsmakten, Länsstyrelsen	Kommuner och Region Dalarna	2024–2025	En planering som bygger på gemensam förståelse för Dalarnas risk- och hotbild.
Scenariospel för analys och planering	Länsstyrelsen, kommuner	Kommuner och Region Dalarna	2024	Vi genomför gemensamma övningar inom prioriterade fokusområden för totalförsvaret. Ansvarig aktör avgörs också utifrån vilket område som övas.

2) Krigsorganisation och säkerhetsskydd

”Vi har säkra och robusta organisationer som kan ställa om sin verksamhet vid höjd beredskap.”

För att genomföra en planering inför höjd beredskap samt vid krig kunna möta ett väpnat angrepp behöver aktörer ha en tillräcklig nivå på sitt säkerhetsskyddsarbete. Det handlar bland annat om fysiskt skydd, personalsäkerhet och informationssäkerhet. Det behövs också förmåga att ställa om samhället till krigsförhållanden genom effektiv användning av tillgängliga personella och materiella resurser. Det behöver även finnas planering för den verksamhet som ska bedrivas och den organisation som ska intas vid höjd beredskap, inklusive riktlinjer för personalförsörjning och krigsplacering av personal. I totalförsvarsarbetet behöver alltid förutsättningar för arbetet och styrande lagstiftning beaktas som exempelvis rollfördelning för olika uppdrag och juridiska frågor kring bland annat beredskapslägen och folkrätt.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Grundutbildning i totalförsvar	Mellersta Civilområdet, Länsstyrelsen	Kommuner, Region Dalarna	2024–2025	Länets aktörer genomför regelbunden grundutbildning inom totalförsvar.
Säkerhetsskydds-avtal	Försvarsmakten, Länsstyrelsen, Region Dalarna och kommuner	Region Dalarna, kommuner och berörda civila aktörer	2024	Det finns upprättade säkerhetsskyddsavtal mellan relevanta civilförsvarsaktörer i länet.
Krigsorganisation	Respektive organisation	Länsstyrelsen - (stöd kommuner)	2024–2026	Länets aktörer har utvecklade krigsorganisationer i enlighet med gällande lagstiftning och nationella riktlinjer.

3) Ledning och samverkan

”Vi har förmåga att leda, samverka och skapa gemensam inriktning under höjd beredskap.”

För att leda, samverka och skapa gemensam inriktning under höjd beredskap behöver länets aktörer ha förmåga att upprätta och dela information om händelseutvecklingen och tillgängliga resurser inom respektive ansvarsområde. Aktörerna måste också ha förmåga att fatta såväl strategiska beslut som att genomföra taktiska insatser för att lösa specifika uppgifter, enskilt och tillsammans med andra aktörer. Tillsammans måste länets aktörer också ha förmågan att besluta om gemensam inriktning för hantering av utmaningar vid höjd beredskap.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Stabsmetodik	Länsstyrelsen, Region Dalarna och kommuner	Berörda aktörer inom totalförsvaret	2024	Länets aktörer genomför regelbunden grundutbildning inom stabsmetodik.
Ledningsövningar	Länsstyrelsen (regionala övningar) samtliga för lokala och interna övningar	Berörda aktörer inom totalförsvaret	2024–2026	Länets aktörer genomför regelbundna övningar i samverkan och ledning, gemensamt och inom respektive organisation
Sambandsplanering	Länsstyrelsen	Aktörer i länsambandsgruppen	2024–2026	Utvecklade och övade sambandsplaner med ingående sambandsmedel – anpassade för höjd beredskap

4) Skydd av civilbefolkningen

”Vi har förmåga att skydda civilbefolkningen, deras liv och hälsa, från yttre hot under höjd beredskap”

För att skydda civilbefolkningen, deras liv och hälsa, från yttre hot under höjd beredskap behöver länets aktörer bidra till uppbygganden och underhållet av etablerade trygghetspunkter, informationspunkter och skyddsrum. Trygghetspunkter fungerar som mötesplats där medborgare kan vända sig vid samhällsstörningar och höjd beredskap för att få nödvändig information. För trygghetspunkter bör det beaktas tillgång till eller närhet till fysiskt skydd för personer. Samtidigt är informationspunkter viktiga för att sprida relevant och korrekt information till allmänheten. Skyddsrum är en central del befolkningsskyddet och utgör säkra platser där människor kan ta skydd under pågående hot eller attacker. Vidare krävs det att aktörerna har välutvecklade planer för evakuering och inkvartering. Det innebär att de kan organisera och genomföra en säker och effektiv förflyttning av invånarna från hotade områden till säkrare platser. Räddningstjänstens förmåga gällande skydd mot olyckor under höjd beredskap är också en förutsättning för skyddet av civilbefolkningen.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Trygghetspunkter	Kommuner	Länsstyrelsen och Region Dalarna	2024–2025	Utvecklat arbete med utbyggnad och upprätthållande av trygghetspunkter.
Uppstart av civilpliktsorganisation	Länets räddningstjänster och MSB	Kommuner och Länsstyrelsen	2025–2026	Stärkt förmåga för räddningstjänsternas uppgifter under höjd beredskap
Utrymning och inkvartering	Länsstyrelsen	Kommuner, Polismyndigheten och Försvarmakten	2025-2026	Utvecklad planeringen för utrymning och inkvartering i Dalarna.

5) Viktiga samhällsfunktioner och försörjningsberedskap

”Vi har förmåga att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och en nödvändig försörjning under höjd beredskap.”

För att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och en nödvändig försörjning under höjd beredskap behöver länets aktörer planera för vilka verksamheter som är avgörande för samhällets funktionalitet. Ett viktigt steg är också att identifiera de beroenden som dessa samhällsviktiga verksamheter har. Det är av yttersta vikt att myndigheter och företag som bedriver samhällsviktig verksamhet deltar aktivt i dialog och samarbete.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Samordnad planering för samhällsviktig verksamhet	Länsstyrelsen, Kommuner och Region Dalarna	Försvarmakten och relevanta sektorsansvariga myndigheter	2024–2026	Kartläggning, prioritering och planering för samhällsviktig verksamhet enligt gällande lagstiftning.
Kommunal hälso- och sjukvårds beredskap	Kommuner och Region Dalarna	Länsstyrelsen	2024–2026	Skapa beredskap för att kunna upprätthålla funktionaliteten inom hälso- och sjukvården i krig.
Dricksvattenförsörjning under höjd beredskap	Kommuner	Länsstyrelsen	2024	Utveckla kommunernas kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjningen

6) Stöd till det militära försvaret

”Vi har förmåga att lämna stöd till det militära försvarets under höjd beredskap.”

För att lämna stöd till det militära försvaret under höjd beredskap behöver länets aktörer utveckla sin förmåga till samverkan, resursdelning, anpassning av verksamheter och förståelse för militära krav. Det civila samhället behöver också rustas med säkerhetsåtgärder för att skydda information och säkra resurser.

Sverige ska kunna ge och ta emot civilt och militärt stöd för att kunna agera tillsammans i händelse av säkerhetspolitisk kris eller krig.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Utveckling av världlandsstöd och understöd till Försvarsmakten	Civilområdesansvarig Länsstyrelse (Örebro), Länsstyrelsen i Dalarnas län och Försvarsmakten	Region Dalarna, Trafikverket, Polismyndigheten och kommuner	2024–2025	Vi har en gemensam metod för understöd till Försvarsmakten som är implementerad och övad.
Uttag och förfogande	Länsstyrelsen och Försvarsmakten	Berörda myndigheter och kommuner	2024–2025	Vi har en förmåga att fullgöra våra uppgifter i krigsfara genom att totalförsvarets försörjning av egendom och tjänster är förberedd.

7) Försvarsvilja och motståndskraft

”Vi har förmåga att upprätthålla allmänhetens försvarsvilja och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar, inför och under höjd beredskap.”

För att upprätthålla både den enskilde individens vilja att personligen delta i försvarsansträngningarna samt befolkningens samlade uppfattning att Sverige ska försvaras med väpnat motstånd vid angrepp behöver länets aktörer kartlägga försvarsviljan i Dalarna. Aktörerna behöver också identifiera vilka faktorer som påverkar befolkningens försvarsvilja och genomför egna och gemensamma aktiviteter i syfte att stärka länets försvarsvilja.

Arbetsområde	Ansvarig aktör	Medverkande	När	Målsättning
Kommunikationsstrategi för försvarsvilja och motståndskraft	Länsstyrelsen	Kommuner, Region Dalarna och Försvarsmakten	2024–2025	En gemensam strategi som syftar till att stärka länets försvarsvilja samt förmåga att möta och identifiera informationspåverkan.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Länsstyrelsen
Dalarnas län

www.lansstyrelsen.se